

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega naslovih vrstic. Poslana osmrtnice in javnoznanja, da- maši oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsaka pisava mora biti frankovana, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spro- jema upravništvo ulica Molina pie- cole hit. 2, II. nadst. Odprište reklamacije so proste poštnine.

„F. edinstvi je moč!“

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz- danjih ob torekih, četrtnih in sobotnih. Zjutranje izdanje iz- haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.50, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.50 za pol leta . . . 4.50 za vsa leta . . . 10.— Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v pro- dajalnicah tobaka v Trstu po 2 avč., izven Trsta po 3 avč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 avč., izven Trsta 5 avč.

Opomin našim gg. naročnikom!

Danes priložili smo tirjalnice vsim onim častitim gg. naročnikom, ki dolgujejo še naročnino za leto 1894 ter jih prosimo, da nam na istih naznačene zastanke takoj -do pošljejo. Kdor bi tega ne storil v teku 8 dni, o tem bomo smatrali, da nima nič proti temu, ako iztirjamo zastanek poštanim nalogom. Morebitne pomote naj častiti gg. naročniki blagovoljno oprosté ter naznanijo podpisane upravništvu.

Upravništvo Edinosti.

Ob novem letu.

Čemu bi tajili: Slovenci tudi na kultur- nem polju ne napredujemo tako, ne le kakor bi bilo želeli, ampak tudi ne v isti meri, kakor bi lahko, ako vzamemo v poštev duševne vrline vsega národa in njegove inteligencije — duhovske in posvetne — še posebe.

Vzrok tej žalostni prikazni nam je na dlani: boj, neizprosni boj za narodni obstanek nam daje toliko posla, da nam ne pre- ostaja za delo na kulturnem polju ni zadostno moči, ni časa, in tudi ne prave volje. Slovstvo in umetnost se ne moreta razvijati med kr- vavo vihu na bojnem polju; istotako ne morejo mirnemu kulturnemu delu posvetiti svojih duševnih sil oni, koje je nemila usoda postavila v vrsto bojnikov za napredova- svetine, koje sta človeška krivičnost in ná- rodna nestrpnost nasprotnikov potisnila v vr- tinec strasti in raztirjenja. Kakor ne bi bilo mogoče slikarju, vozečemu se po morju, vršiti krasno svojo umetnost, kadar se be- sneči vihar in peneče valovje igrata z ladjo, podeča jo sem in tja liki orehovo lupino, tako je nemogoče mirno in uspešno delo na kulturnem in gospodarskem polju, kadar bje ob breg domovine razljučeno valovje poli- tiških in národnih strasti, ko trepečemo na tem bregu v strahu za svojo — ekzi- stencijo!

Kdo bi se likal, gladil in česal, kadar mu streha gori nad glavo? Kakor je sicer potrebno tako delo, v trenutkih nevarnosti ne smemo misliti nanje, ampak gledati mo- ramo, da rešimo svoje in svojev življenje.

V takem opasnem položaju se nahaja ves národ naš in sosebno smo mi pokrajn- ski Slovenci najbolj izpostavljeni vihuri, da občutimo najintenzivneje težko roko neiz- prosnih nasprotnikov, zbok česar se pa tudi najživabnejše zavedamo nevarnosti, preteče našemu narodnemu obstanku.

PODLISTEK.

12

Bárdyjeva obitelj.

Prigodba iz leta 1848—49.

Poslovenil Iv. Kurat.

Vlahi so ravno podirali kamenit steber pri železnih mrežastih vratih. Težki bati iz lastnih kovačnic služili so jim pri tem poč- etju. Skozi prvi predor skoči nekdo na dvor. Simon se obrne k njemu. Pozna ga.

— Sin moj, Luzuj! Povej, kaj hočete tukaj? Smo vam mar kedaj storili kaj za- lega? Si-li mar že pozabil, koliko dobrega sem ti storil jaz? Tvoja žena je ležala ne- varno bolna, jaz sem jo dal ozdraviti, tebe pa sem rešil revščine. Ko ti je kuga po- brala goved, daroval sem ti dva lepa bika. Me mar ne poznaš več, Luzuj, moj sin!?

— Nisem več „moj sin Luzuj“, temuč tvoj smrtni sovražnik! — kriči Vlah in mahne z vso divjo močjo s težkim železnim kladivom prosečega starčka po glavi, da se ta z bolešnim krikom zgrudi mrtev na tla.

In ako pomislimo, da smo pri svoji ma- loštevilnosti v to težko politiško in narodno borbo upreženi malone vsi do zadnjega, po- tem nam pač ni zameriti, ako ne napredu- jemo na kulturnem polju takó, kakor bi že- leli in kakor bi tudi gotovo napredovali pri ugodnejših razmerah — v dobi mira, v dobi medsebojne ljubezni, v dobi krščanske str- pljivosti in medsebojnem življenju različnih národnosti.

Ne le, da nam ne more nikdo šteti v zlo, ako smo nekoliko zaostali v tej ali oni stroki kulturnega in gospodarskega življenja, ampak zadovoljni smemo biti s tem, kolikor se je storilo v poslednjem letu 1894. v tem pogledu. Bog ne daj pa, da bi hoteli Slovenci, sklice- vaje se na politiške in národne borbe, zane- marjati svoje druge dolžnosti! Ne: veliko breme národne borbe nam ne sme služiti kot dobrodošli izgovor ali svoboščina do nede- lavnosti za razne nepolitiške smotre javnega življenja! Velike dolžnosti, spojene s poli- tiškim delom, smo naglasili le za to, da opravi- čimo nekoliko svoje razmerno male vspehe na nepolitiškem polju, ali nikdo naj ne sklepa iz tega, da ne bi mogli pomoziti teh vspe- hov, ako zaresno hočemo. Ako politiške borbe res absorbujajo velik del naših delavnih sil, po tem nam je dolžnost tem nujneša, da po- dvojnimo svojo delavnost — da na domes- timo z gorečnostjo in ljubeznijo do dela, kar nam nedostaja na številu.

Gledé na nepolitiško delovanje iz leta 1894 nam je naglasiti posebno: slovensko delovanje „Matice Slovenske“, družbe sv. Mohorja in nekotih posamičnih gospodov pi- sateljev, lepi razcvit našega stalnega sloven- skega gledališča v Ljubljani, naraščajoče za- nimanje za divno našo družbo sv. Cirila in Metoda, oziroma za slovensko šolstvo po obmejnih pokrajinah, živahno gibanje med akademsko mladino slovensko, pomnožene napore za gospodarsko osamosvojenje našega národa potem hranilnice in posojilnice, pospe- ševanje socialnega življenja pripomočjo raznih društev. Kar dostaje nas tržaških Slovencev še posebe, moremo reči, da smo storili v minolem letu dokaj: mnogobrojna naša pev- ska društva vnetajo slovenska srca v ljubavi do domovine, naša gospodarska in konsumna društva napredujejo sicer polagoma ali stalno, naš dični „Sokol“ se je povspel do krepkega vzleta, naši podporni društvi napredujejo prav lepo, naša posojilnica podvojila je svoj promet in konečno smo si zasnovali prepo- trebno „Kmetijsko družbo“, katera razvija svoje delovanje pod brižnim vodstvom svo- jega predsednika, kolikor jej le dopuščajo skromna nje sredstva.

V tem trenutku se zrušijo tudi velika železna vrata. Divja družal se vsuje skozi odprto vrzel na dvor in plane grozno kričaje in vriskaje na mrliča. Nek Vlah mu odseče sivo, krvavo glavo.

Oni zgoraj v sobi videli so vse to. Kakor razdražen lev plane Barnaba iz sobe, Josip si pa poišče varen kraj pri oknu. V roki ima nabito puško. Ko hoče neki Vlah nasaditi starčevovo glavo na kol, pomeri Jo- sip, in oni se zvrne v srce zadet na tla. Za tem pograbi neki drugi mrto glavo, pa tudi ta se valja v svojev krvi. Tako se vrši precej časa: kdorkoli se hoče dotakniti mrtve glave, zadene ga Josipova kroglja. Konečno si ne upa nobeden več približati se truplu.

Vdova v žalnej obleki nabija izstreljene puške, Tomaž pa sedi nepremično v naslo- njaci. Barnaba je v tem času hitel v pod- strešje, kjer je ležalo več velikih, težkih ko- sov stare, razložene železne peči. Te težke kose zvrleče k lini, stoječej ravno nad glav- nimi hišnimi vrati.

Ob nastopu novega leta nam ne pre- ostaje drugega, nego da položimo na srce vsem onim, ki stoje na čelu teh naših zavod- ov, da pomnože svojo delavnost in nas privedejo z božjo pomočjo še do ugodnejše bilancije koncem leta 1895.

Politiško obzorje národa slovenskega ni bilo prijazno v letu 1894: prepreženo je bilo nepretržno sivimi oblaki, iz katerih se nam je usovala sleherni trenotek huda ura. Zlasti na Primorskem imeli smo v minolem letu toliko strastnih národnih bojev, kakor menda še nikdar poprej.

V prvi vrsti je razburjala našo javnost borba tržaških Slovencev za najprimitivnejše, zajedno pa najsvetejše pravo — za slovensko šolo. Dasi je to naše pravo jasno kot zlato solnce da si je potreba slovenske šole očev- vidna tudi slepecem: vendar smo morali na- stopiti trnjevo pot dokazovanj in mučne pravde. Ne po naši krivdi. Strast je oslepila naše nasprotnike, da ne vidijo — solca; slepi fanatizem jim je udušil glas vesti, da smatrajo svojim vrhnim pravom: delati dru- gim krivico. Sedaj leži ta pereča zadeva pri višji instanci na Dunaju — že predolgo: rešitvi tega vprašanja je menda zastavil pot krik naših nasprotnikov. Ali bodisi, saj je potrpežljivost naša stara, lepa čednost ali pa — slabost. Tolažimo se: kakor zlati solčni žarki vsikdar in vsikdar prederejo goste oblake, tako smo uverjeni, da tudi moč pra- vice slednjič prodere oblake fanatizma, nestrpnosti in krivičnosti. Saj kraljuje nad nami naš Bog, ki ne dopusti, da pogibejo oni, ki verujejo vanj. V imenu Božje pravice in pisanih zakonov, v imenu človeške sočutnosti in kulture, in slednjič v imenu državne koristi pozivljamo slavno vlado, da stori enkrat konec križevemu potu za osnutje slovenskih šol v Trstu.

Silno je zašumelo po našem političnem življenju, ko je izdalo ministerstvo ono znano naredbo o dvojezičnih napisih. Nočemo se nadalje baviti s to stvarjo, ker se nam vidi — premalenkostna. Ako smo branili to na- redbo, nismo storili tega, ker smo jo sma- trali Bog ve kako pridobitljivo, ampak po- zdravili smo jo le kot simptom preobrata na boje, ker smo menili, da je to začetek izvr- ševanju zakonov enakopravnosti tudi za primorske Slovence. Kakor pa je bila ta na- redba malenkostna sama na sebi, tako po- menljivi in značilni so bili dogodki, ki so jej sledili na veliko začudenje in sveto ne- volje vseh poštenomislečnih. Videli smo odkriti upor proti zakonu, proti avtoriteti vlade in oblasti, proti načelom krščanske ljubezni do lastnih sodeležanov. Ti izgredi in ves ta hrup je imel vendar-le tudi svojo dobro stran:

Na to vtakne svoj velik plamenč obraz skozi lino, zaničljivo si ogleda razsajajočo družal in počaka, da se jih več nabeře pri vratih, hoteč je ulomiti. In kó jih vidi cel roj razbijati in tolči po vratih, dvigne več centov težek kos železne peči v vzrak, za- vihti ga z obema rokama nad svojo glavo in ga z vso orjaško močjo trešči na glave napadovalcev.

Divje rjovenje in grozno stokanje polni zrak. — — —

Napadajoči Vlahi se razkropé; štiri, pet zmečkanih trupel pa obleže na tleh. . . . Trenutek na to zakade se zopet in s podvojeno besnostjo proti vratam, lučajoči ob eum kamenje proti lini, da je ropotalo ka- kor toča.

Duri zahrúše pod udarci železnih batov. Barnaba se vkljub gostemu, proti njemu letecuemu kamenju postavi na okno in treska z nadčloveško močjo težke kose litega že- leza na divjake tako, da pri vsakem lučaju obleže dva, trije mrtvi. — Iz rondela čuje se zdaj strel za strelom, katerih pa niti

dognan je dokaz, kdo noče sprave, miru in pravice! Stvar sama na sebi je malenkostna, smo rekli. In takó je tudi: to je le lupina, mi pa zahtevamo jedro — popolno jednako- pravnost pri vseh uradih. Naši nasprotniki nam ne privoščijo niti lupine; tem svetejša je dolžnost slavni vladi, da nam dá celo jedro, kakor je opisano in določeno v zak- onih. Ne poželjivost hegemonov, ampak pravi- ca vladaj na Primorskem!

Toda mera še ni bila polna: nasprotna gospóda so se zaleteli do skrajnosti, zaleteli so se v — cerkev, v oni sveti kraj, kjer ni strasti, kjer ni sovražtva, kjer vladata lju- bezen in sveti mir! Bog nas je ustvaril vseh. On ljubi vse jednako. Do Njega se smemo obračati vsi in vsak po svoje! Dá, po svoje! To je nedotakljivo pravo vsakogar in kdor se drzne dotakniti tega prava, pre- greša se pred veličanstvom Božjim!

Nočemo naglašati nedotakljive avtono- mije cerkvenih oblasti, nočemo se sklicevati na veliko število vernikov, nočemo povdar- jati, da smo si že priposestvovali pravico do slovenskih propovedi; ne: le to rečemo, da že srce, občutno človeško srce, bi moralo brzdati nasprotnike, da ne bi zabranjevali slovenskemu verniku, blažiti si dušo nauki in tolažili sv. vere!

In vendar so se zagnali v cerkev ter pokazali, da nimajo srca! Nasprotniki brez srca! Gorje nam, kajti ti nasprotniki so močni in vplivni, ti nasprotniki imajo me- gočnih zaveznikov na Dunaju, tudi v onem sistemu, koji je pristopil od leta 1894 do minolem letu 1894. V dobi kraljeve jeji so naši nasprotniki poditi iz cerkve naš mili slovenski jezik, one koalicije, koji stoji na čelu — in v tem tiči žgoča ironija — odli- čen moč verskega čutstvomjanja, koje podpi- rajo nemški in — slovenski konservativci! Iz tega je razvidno, kakó nezdravo so naše politiške razmere, ko merodavnim strakam ni prav čisto nič do jasnosti, odkritosti, vneme za načela, doslednosti in politiške morále! Žalosten je pogled na politiško pozorišče z leta 1894; dobri genius daj, na nam leto 1895 donese radikalen preobrat, česar mo- ramo iskreno želeli ne le se svojega slovensko-národnega, ampak tudi z verskega in državnega stališča. S to željo sklepamo svoje novoletno premišljevanje.

Odnosaji v Istri.

(Konec govora poslanca Vekosl. Spincida v seji posl. zbornice dne 14. decembra 1894.)

Dá, tako daleč je prišlo po postopanju te ces. kr. vlade! Pri takih odnosajih, pri

jeden ne zgreši svoje meri. . . . Napadaleci imeli so že mnogo mrtvih. Barnaba je celo že mislil, da ostali napadaleci, utrujeni vsled brezvspešnega razbijanja trdnih vrat, odideje in se porazgube; pa kar naenkrat se na pod- strešji prikaže hlapec, bled ko smrt, in na- znanja, da hočejó Vlahi z lestvami naskočiti drugo stran gradu, ter da jih hlapci nikakor ne morejo več zadrževati.

Razkačen se spusti Barnaba tje.

V zadej ležecej dvorani najde svojega hajduka, katerega je nek kamen smrtno za- del. Divje vpitje bližajočih napadalecev bje mu na uho. Vidi, da je na okno sošedne dvorane že naslonjena dolga lestva in da Vlahi, premagavši šibki upor hlapcev, že skačejó skozi okno v sobano, mej tem, ko se na lestvi ob drugem oknu že vidijo glave drznih plezalcev.

— Le sem vražja zalega!! — zarjove Barnaba, tresoč se od jeze; zgrabi lestvo z obema rokama, zasukne jo in stresso, da vsi na njej viseči popadajo z visočine na tla. Na to jo z nadčloveško močjo vzdigne v

takem postopanju ces. kr. vlade, tako onemoglo ali onemoglo kazoče se vlade, katera ne jemlje v poštev zakonitosti in pravičnosti nasproti veliki večini prebivalstva Primorske, sosebno nasproti Hrvatom in Slovencem, ampak se da voditi od poželjivosti italijanskih izrednikov in morda tudi od želja italijanske vlade, taki vladi ne moremo izreči svojega zaupanja.

Konečno bodi mi dovoljeno, da odgovorim nekoliko besed gospodu poslancu dra. Rizziu, akoravno je odgovor posredno najti že v mojem dosedanem govoru. Popred že sem govoril o sporazumljenju, o katerem govore oficijozni listi tržaški solzami v očeh po prej omenjenem načinu.

Kakovo naj bi bilo to sporazumljenje pri tem, kar je popred rekel gospod poslanec Rizzi, kateri ne pozna Italijanov in Slovencev, ampak le Italijane in kmete? (Poslanec dr. Rizzi: Pri nas so to!) Ali, meščane in kmete morete postaviti pred oči druge drugim, ne pa Italijanov in kmetov, moj ljubi gospod tovariš! (Klici: Helote!) Helote hočete morda reči. —

Dá, v resnici se je reklo se strani Italijanov, da Slovanom ni smeti dati nikakih šol, ker se je treba vprašati, kdo bo deloval polja, ako se Slovani česa nauče. (Prav dobro!)

O nagnjenju ces. kr. vlade nasproti hrvatskim in slovenskim poslancem in narodu sploh mi ne treba dalje govoriti in polemizovati. Po Rizziu ni dobrovoljnosti za Italijane, ti so zmerni. Pokazal sem popred, kakó zmerni so. Mi kričimo, oni ne kriče. (Veslost).

Toda še nekaj moram naglasiti tu. Gospodje so res molčali tu v parlamentu, toda pogajali so se z gospodi ministri na skrivnem. Vendar je pa lepše in lojalnejše ako se razpravlja o stvarih odkrito v parlamentu (Tako je!), kakor pa dogovarjati se skrivno. Vsled afere o tablah nastalo je v deželi razumljivo gibanje, pravi gospod poslanec. Pokazal sem že, da se je izzvalo večinoma umetno. Izvršenje se je zaustavilo, le Piran ima dvojezično tablo. (Poslanec Biankini: Začasno!) Za kazen in začasno.

Kateri stranki, vprašal je gospod poslanec, dela vlada koncesije? Ako hočemo govoriti o strankah, potem smejo biti zadovoljni gospodje iz liberalnega centra. Toda ne gre za stranke, ne tu v parlamentu, ne v Istri, ampak gre za narodna plemena, za katera obstoje zakoni, katere zakone morajo izvršiti gospodje ministri. (Prav res!) Gospod poslanec je govoril tudi o tem, da slovanski prebivalci Istre ne razumejo slovanskih razsodb. To pa na kratko ni res, razumejo jih prav dobro, in ako že govorimo o narečjih v Istri, je razlika med italijanskimi veliko večja nego med slovanskimi. Le primerjajte narečja v Vodnjanu, Galežanu, Rovinju ali Krku z drugimi narečji in najdete razliko, kakoršne ni najti med slovanskimi narečji, ki se razumejo med sabo. Jaz sem govoril v vseh delih Istre, ljudje so razumeli mene in jaz sem razumel njih, pri tem pa se nisem posluževal italijanskega jezika, kulturnega jezika Istre, kakor je rekel gospod poslanec Rizzi.

Gospod poslanec je rekel tudi, da Italijani vzdržujejo slovanske šole, ker plačujejo

zrak, zavilhti jo nekoliko ter jo z groznim lučajem zažene na lestvo ob drugem oknu. Pod neizmerno težo lučaja prelomi se ta v sredini; njen gorenji del treskne z vsemi na njej stoječimi v globočino. Le eden se z roko ulovi za okrajek okna, pa tudi ta se po brezuspešnem naporu pretrgan in okrvavelih kit strmoglavi v propad, kjer v strašnih bolečinah izdahne svojo dušo.

Ustne Barnaba se penijo, oči so mu zalile s krvjo, obraz mu je plavkast. Takov zdrči v sosedno sobo.

Neki Vlah, ki se je prvi skobacal po lestvi, ostal je sam in brez izhoda v sobi. Zagledavši Barnabo, prebledi in sekira odpade njegovim rokam. Ko ga pa zadene Barnabov pogled, spreleti ga taka groza, da mu zastane kri po žilah.

Brez vsakršnega orožja vrže se Barnaba na svojega sovražnika — in, ko mu ta stegne roko naproti, da bi se branil, potegne ga z neizrekljivo močjo na se, vzdigne ga kvišku, ter ga tako strašno zažene skozi okno, da odleti daleč od gradu, ter si razbije glavo ob nekež skal.

dve tretjini davkov. Jaz nisem zračunil števil, toda dënimo, da Italijani plačujejo dve tretjini davkov, potem plačajo ostale kmetje (Veslost), to je, Hrvatje in Slovenci zadnjo tretjino. Preračunite potem, koliko izda dežela za italijanske in koliko za hrvatske šole v Istri. Ako zračunamo število šolskih razredov in učiteljev in pa čine, v katerih se nahajajo poslednji, potem, gospod poslanec za mesta istrska naj mi to veruje, se izdaja za italijanske šole in učitelje v Istri več kakor dve tretjini in niti tretjino za slovanske, takó, da se tudi slovanskimi denarji vzdržujejo italijanske šole. (Tako je!)

Kakor novine njegove stranke hotel bi gospod poslanec imeti neko drugo Istro, namreč tako imenovano zemljepisno, takó, da se vzhodni del Istre odloči in Trst združi z drugimi okraji Istre; potem je zračunal, da bi bili Italijani v večini. To je res. Ali vprvo smo sedaj združeni in potem bi po njegovem računu v tej novi pokrajini ostalo še vedno 130.000 prebivalcev slovanskega jezika in na te bi se morali vendar tudi ozirati.

Gospod poslanec je menil tudi, da bi boj ponehal pod izvestnimi pogoji. Ali reči mu moram: Pri nazorih, kakoršne je danes tukaj razvijal, katere čitamo dan na dan v listih, in sicer takó v listih njegove stranke, kolikor v onih kraljestva italijanskega, sporazumljenje ni mogoče in mora trajati boj na dalje. Kajti po zakonih božjih, narave in človeštva je dolžnost vsaki osebi in vsakemu narodu, da brani sebe in svojo ekzistencijo. (Pohvala). In v tem boju ne zahtevamo od ces. kr. vlade nič drugega, kakor zakonitost, pravičnost in nepristranost nasproti bojujočima se strankama in v to je obvezana. (Živahna pohvala in ploskanje. — Govorniku čestitajo).

Nemška temeljitost.

„Man kennt den Tschitschen nur als Kohlenhändler und Schafstiel.“

Kdo so ne spominja onega zloglasnega dunajskega žurnalista Teodorja Schiffa, ki je v svojem pamfletu „Aus dem halbvergessenen Lande“ Dalmatince tako sramotil in se iz njih svetnikov tako norčeval, da ga je hotel kotorski škof tožiti zaradi verskega motenja! In takih Schiffov je rodila mati Germanija mnogo in vsi se smatrajo poklicane, grditi „barbarske“ Slovane samo z namenom, da bi „kulturne“ Italijane bolj povzdignili in jim pomagali v njih „plemeniti“ borbi proti „slovanski plimi“. Najnovejši tak pisatelj se imenuje Josef Strađner, kateremu je izdal Leykam v Gracu drobno, ilustrirano knjigo „Rund um die Adria“. (Letnice ni pristin, češ, da ostane knjiga vedno nova). V prekratnem uvodu pove g. pisatelj, da noče biti „voditelj, nego kazipot“ onemu, ki namerava potovati ob severni obali Adrije. Iz vsega se pa sprevidi, da je njegov spis politično pobarvan in tendenciozno proti Slovanom obrujen.

Vse kar je hrvaškega, dá slovanskega, to črti mož iz dna srca. Le poslušajte ga, kako piše doslovno o slovanskem delu Istre (st. 60 in nast.): „Zazid leži med, Motavun pa zunaj polsenca, ki obdaja rusko-mongolsko črno senco, razprostirajočo se čez neke dele vzhodne Evrope. Krajevne zanimivosti (razpadle kočje in slikovite svinjake — valovito puščavo) ogledaš

— Pridite torej! — zarjove grozeč se. Usta so mu krvavela, ker ga je zadel nek kamen. Zdel se je tak, kakor da pije kri. — Pridite sem, kolikor vas je!! Kdor želi umreti, naj le pride sem!

V notranjosti gradu zadoni v tem hipu grozovito vpitje. Vlahi so namreč opazili ona mala, na vrt vodeča vratica, katera je pozabil zapreti neprevidni Šimon, ko je šel na dvorišče mirit Vlahe. Prikradli so se na vrt in celo v notranjost hiše. Opazivši jih tukaj dekla, vskrikne obupno v nenadnem strahu in s tem naznani oblegancem novo nevarnost. Eden Vlahov skoči k njej, ter jo prebode nemilostno. Zaslišavši Barnaba deklin krik, odločno zgrabi svojo težko sekiro in steče proti glavnim stopnicam. V vežinaletu na svojega brata Josipa, koji je še prej opazil na vrt deroče Vlahe in opustil vsled tega brambo glavnih vrat. S puško v roki hitel je tudi on na stopnice. Vdova šla je za njim.

(Dalje prih.)

si lahko iz vagona. Nikjer v Evropi si ne stojita priroda in omika tako nasproti, kakor v Istri: ljudstva (?), ki žive na planoti, so tako hrapava, kot njih zemljišče, v primorskih mestih pa stojé rimski spomeniki in cvete italijanstvo. Dandanašnji kipi tudi v Istri politično življenje, cvete veselovanska agitacija in morda pride še dan, ko se začne tudi na našem polotoku razprava o nagodbi. Potem pa prijetno zabavo! Že danes more pokazati slovanski prerod v deželi opazovanja vredne napredke. Pazin, ki je bil v začetku našega stoletja posestvo Eppensteincev in potem Sponheim-Ortenburžanov (saj Ribnica tudi!) je postal pozneje italijanski, a sedaj ima hrvaško občino. Tudi beneško (saj je rimska in predzgodovinska!) naselbino Buzet vlada dandanašnji hrvaški „podestá“ (oj grozne nesreče!). V Kastvu poslušal sem pred nekaj leti v krčmi z napisom „Vino nuovo e liquori“ tržane, ki so politikovali v Dantejevem jeziku. Splošno priznanje se je razleglo, ko je glavni govornik s pestjo ob mizo udaril in vskliknil: „Cosa vole, mi son vero Croato, mi!“

„Čičev se do zdaj to gibanje še ni prijel; oni se neso okusili sada národnostnega spoznanja. Oni pasó svoje janjce, če jih kaj imajo, prodajajo svoj „garbun“ v Trst, če najdejo kje zanj kaj derv in obdelujejo svoje kapusne njive po redkih dolih, ki so zavarovani proti burji. Oni prebivajo v svojih priprostih vaseh in nikakor ne mislijo o svojem zgodovinskem in državopravnem položaji nasproti drugim národom. Ko sem se nekega dne razgovarjal blizu Buzeta z nekim šestdesetletnim Čičem, katerega sem imel zaradi njegove snažne obleke in dobro ohranjenih opank za pravega boljara med njegovim ljudstvom, prepričal sem se, da so še jako slabe nade za kraljestvo Čičarija. Na moje prašanje, kateri národnosti pripada, odgovoril mi je „sono istriano“. Ko sem mu potem razložil, da v Istri bivajo razna ljudstva, n. pr. Italijani, Hrvati (kje so pa Slovenci?) Romanici (kaj pa je to?), Vlahi (ali se ti tudi narod?), tedaj je zmajal Mate svoje dolge črne lase in mi je pretrgal govor z besedami: „Ma sono tutti 'striani“.

„Jaz nisem hotel čičkemu boljarju razlagati politike, pač pa bi bil rad od njega izvedel, ali ne živi med ljudstvom kako izročilo o izvru Čičev. Tega prašanja še niso rešili učenjaki in jaz sem razložil svojemu spremljevalcu današnja stopinjo učenjskih preiskav ter povedal mu, da nekateriki imajo Čiče za potomce Skitov, drugi za naslednike rimskih naseljencev, tretji pa za odlomek čeških Slovanov... ali Mate me preseče smehljaje: „Niente, niente, signore, noi siamo Cici!“ — No torej, Čiči si so, in jaz sem prepričan, da bi ne bil dobil drugega odgovora po vsej Čičariji od Podgrada in Žejun do Zazida (Haxid).

„Kakor bi čarovnik s palico udaril, pripelje nas železnica čez malo milj od Zazida iz azijske polusenice v solčno deželo omike: slikovita dolina buzetaska leži pred nami. Neka osamljena hiša nosi ime postaje: „Pinguente“, a mesto samo stoji stisnjeno na 100 m visokem skalnatem griču. Nekdaj je res morda zaslužilo ime „mastnega kraja“, a sedaj je izginilo blagostanje z gozdi vred. Tu so imeli rimski naseljenci varen grad in brčkone je marsikatera potujoča četa poželjivo gledala z roba Čičarije na udobna stanovanja Rimljanov. Tako je bil Buzet podoban naprej porinjeni stražnici in je varoval pot k morju.“ (Tam mimo pač ni vodila nikoli kaka važnejša pot k morju, saj se je prišlo pri Reki in Trstu mnogo ložje do morja.)

O Motavunu pripoveduje pisatelj, da nosi Keltsko (!) ime in da je imel njegov župan kot znak svoje časti žezlo, ki se sedaj hrani v dunajski zakladnici. Kdo se ne spominja tukaj uradnih palic slovenskih županov in sodnikov? Po noči se je videlo morje in pisatelj je je pozdravil s čašo rúdeče žarčnega vina. Pri tem so mu zdrsnile misli čez blesteče valove Adrije tja na ono stran do „kraljice morja“. Njena čarobna podoba je počasi obledela, ko je obrnil svoj pogled proti vzhodu in videl, kako setam „giblje“; „videl sem divji pritisk v smeri zapadajočezvezde, splošno vznemirjajoče gibanje po vseh deželah med Zazidom in Kamčatko. Z rebra nad Buzetom videl sem prihajati podobe v beli, ozki irhovini (?) in opankah; lasje so jim viseli v smoleno črni kitah na vrat. Moj prijatelj Mate je bil tudi med njimi in je pristopil v trenutku k meni. „Signor“, rekel je, „mi smo delegacija slavnega čičkega národa, ki se je probudil k spoznanju svojih národnostnih pravic. Če boste kedaj govorili z gromom Taaffejem, spomenite ga, da še nemamo svojega ministra-rokana“!

Mislím, da imajo gg. čitatelji dovolj te kolobocije.

In s temi Čiči se peča pisatelj še celih 21 strani naprej, kjer opisuje svoj poset Čičarije v družbi prijateljenega urednika in znatijelnega doktoranda medicine (to so etnografi). Dan pred tem posetom bili so tržaški porotniki tri kmete iz Jelovice k smrti obsodili (sic!) zaradi tega, ker so nekega večera do smrti kamjali svojega sovaščana, češ, da jih je izdal, da so ovce kradi. Njih geslo je bilo: „Smrt izdajalcu!“ In v ravno to vas so se napotili naši poštenjaki. Gledé njene zunjanosti pripomni Strađner: „Človek si predstavljaj vsako diško bivališče kot skupen pojem vse nesnage (nečistoče), ali tu gori na planoti bili smo neprijetno iznenadeni, ker Jelovice so napravile na nas prijazen vtis zaradi svojih pobeljenih hiš in rúdečih streh. Ko smo stopili skozi prostorno sajasto kuhinjo v sobo za goste, spoznali smo, da je tu ravno tako prijetno, kakor n. pr. v „ostariji“ v Pičanu, kjer je stala nekdanj škofovska prestolnica, a ta hip bivajo tam — če se ne motimo — sami Hrvati. V sobi sta bili dve dolgi mizi obdani s klopmi. Pri jedni mizi sedeli so trije vaščani pri jedni čaši brinjevca (v Istri?). Brčkone so se pogovarjali o večerajšnji razsodbi tržaških porotnikov ob onih treh Jelovčanih, ki naj bi jih morali obesiti, ker so svojega „izdajalca“ ubili. Morda je bilo glavni predmet njih razgovaranja vznemirljivo prašanje, kedó naj bi hotel še kedaj pozneje kako ovco ukrasti, če vsakega izdajalca tako izdatno kaznujejo, kakor večeraj? — Med tem pa je naš medicinec vršil etnografične študije pri mladi krčmarici“.

Mislím, da je teh vzgledov zadosti, kako Nemci in Italijani opisujejo naše ljudstvo in njegovo bistvo. Strađner pripoveduje še na dalje, kako jih g. župnik jelovski ni hotel sprejeti na stanovanje. Priznava, da je isti gladko govoril nemški, a učitelju delal je avstrijski državni jezik že nekaj težav. Gledé spoznanja čičke národnosti naši poštenjaki neso nič dosegli, češ, da omenjena „gospoda“ nesta imela niti razuma za to prašanje, niti dobre volje nauje odgovarjati. S. R.

Politiške vesti.

„O krizi na Ogerskem“ nam nedostajajo seveda zanealjivih poročil. Cesar vsprejema nadalje razne parlamentarce in državnike, toda nikdo ne ve, kaj je govoril z njimi, ker varujejo vsi strogo tajnost. Kar pišejo torej razni listi, so večinoma le gola ugibanja. Tako smo čitali neko brzojavko, v kateri se trdi, da prevzame grof Khuen-Hederwary, ban hrvatski, nalogo sestaviti novo ministerstvo. V ta namen se je baje že posvetoval z ministri. Bog daj, da bi bilo to res, kajti to bi bila — kakor smo že rekli pred par dnevi — najugodnejša rešitev krize — za Hrvate. Sicer pa se ni treba preobno brigati za to, kdo postane ministerski predsednik na Ogerskem, kajti ves svet je uveren, da pride sedaj le prehodno stanje ter da bo to novo ministerstvo le gladilo pot novim možem in — upamo — tudi novim načelom.

Tiskovna svoboda na Ogerskem. Liberalni Madjari so podali zopet sijajen dokaz, kako razumevajo oni tiskovno svobodo nasproti drugim narodom. Pred porotniki v Temešvaru stal je dne 28. m. m. urednik romunskega lista „Dreptatea“, zatožen radi različnih člankov. Spoznali so ga seveda krivim ter ga je obsodilo sodišče radi puntanja na dve leti ječe in radi „hujskanja“ proti madjarski narodnosti na 1300 gold. globe ali 130 dni državnega zapora. — Saj veste, kako je: kdor ne molči na vsa madjarska nasilstva, ta je — hujskač. Kaj dé to pa, ako oni vsami hujskajo proti dinastiji, proti skupni armadi, proti cerkvi in proti vsemu, kar ni madjarsko!! Tako hujskanje je seveda pri Madjarih najlepša državljanska čednost.

Pri državnih železnicah promaknjenih, oziroma stalno nameščenih je bilo z novim letom 1200 služabnikov in 3200 stražnikov.

Na smrti kralja Neapeljskega bode trajalo zalovanje na našem dvoru 20 dni od 30 decembra naprej.

Iz Bolgarske. Sobjranje je dognalo razpravo o proračunu za notranje stvari in javna dela. Koncem seje dne 28. m. m. je zbornica proglasila splošno pomiloščenje. Iz pomiloščenja so izvzeti le oni ministri, ki so od leta 1883 v svojem poslovanju kršili zakone, vsi navadni zločinci in oni vojaški načelniki, ki so sodelovali pri iztrzanju Baten-

benberžana v avgustu leta 1886. Po takem sta pomiloščena tudi Cankov in Karavelov.

Rusija in Poljaki. Kakor znano, je imenovan generalnim guvernerjem v Varšavi grof Šuvalov. To imenovanje se sploh tolmači tako, da hoče novi car popustljivo postopati s Poljaki. [Radovedni smo, kako se bodo vedli Poljaki v oči gled temu dokazu carske milobe, radovedni tem bolj, ker priznava celo poljski „Czas“, da je med Poljaki mnogo „negativnih življenj“, ali po naše: upornih življenj. „Mosk. Vedomosti“ opažajo prav dobro v tem pogledu: Z ruske strani se ne sme in se ne boče oviiral razvoj poljskega delovanja na polju industrije, znanosti in lepih umetnosti, samoupravo pa je dovoliti Poljakom še le potem, ko se boče videlo, da so postali zvesti podaniki svoje velike domovine, na katero so priklenjeni za vedno železno roko zgodovine.*

Dohodki ruske države. „Vestnik Finansov“ javlja, da so znašali dohodki ruske države v prvih 9 mesecih minolega leta v ordinariji 756.7 milijonov, stroški 651.1 milijonov; v ekstraordinariji dohodki 79.9 milijonov, stroški pa 50.3 milijonov.

Škandali v Italiji. Položaj Crispia je baje popolnoma omajen, kakor javlja berlinski „Lokalanzeiger“. Na dvoru samem da se je zasnova stranka, katera hoče odločno pobijati Crispia. Naslednik mu utegne postati admiral Brin.

Različne vesti.

Nadvojvoda Oton dospel je minolo soboto popoldne na Lloydovem parniku „Amphitrite“ iz Aleksandrije v Trst. Visoki gost ogledal si je nekoliko mesto, potem se je vrnil na parnik k obedu, ob 8. uri zvečer pa je odpotoval z brzovlakom na Dunaj. Na kolodvoru poklonil se je Nj. c. in kr. Visokosti dvorni svetovalec pl. Krekich kot zastopnik odsotnega c. kr. namestnika. (Tržaški c. kr. namestnik bil je istega dne v Pulji. Ur.)

V Komnu je umrla minolo nedeljo gospa Marija Gasparijeva roj. iz znane rodbine Premru iz Velikega Ubelskega. Pokojnica je ostavila sedmero otrok. Pogreb boče danes ob 4. popoldne.

Za božičnico, oziroma za slovenske šole se je nabralo nadalje: za uplačani „vin brulé“ 2 kroni, zgubljena partija na šahu 41 stot., dva dominikanca 80 stot., velec. g. Edv. Legat iz Lipice 6 kron, gospa Klodič pl. Sabladski 10 kron.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda: so podarile, da se odkupijo novoletnih voščil, Franja Macák 4 kron, Milka Mankoč 4 kron, Terezija Metlikovič 5 kron.

Za družbo sv. Cirila i Metoda. Da postane pevsko društvo „Vesela“ pokrovitelj, se je nabralo: Andrej Maček plačal globo 40 stot., ker je napisal italjanski. Isti Maček in Cezar še 40 stot. v veselje, da je mladi Koserč moral teči iz „osmice“. Da se napravi 1 krona, dodal še Drajčev Obleče 20 stot. — Daroval je g. Franjo Dollenz za izgubljeno stavco proti g. Ivanu Gorup-u 2 kroni. — V namen, da postane Barkovljanska župnija pokroviteljica, nabralo se je „v veseli družbi domačinov“ v krčmi obrtniškega društva v Barkovljah dne 28. min. m. 28 kron in 70 stotejk. Darovali so: gg. Iv. M. M., Edvard Sch., Guštin P., Jernej, Karlo, Boštjan, „Šardo“ ml., „Brindži“, Ščuka Ant. ml., „Žepe“, „Japa“ in „Škila“. — Govoreči o tej podružnici, naznanjamo, da dotični znesek, objavljen pred časom v „Edinosti“, nabrajan po g. Iv. P. na Greti v krčmi „Gospodarskega društva“, da postane pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pokrovitelj gretarske podružnice, ni bil primerno označen, kajti „Adrija“ je že drugo leto pokroviteljica. Dotični znesek pa se je izročil blagajniku podružnice na Greti v korist iste. Nadalje so darovali: v gostilni gospoda Metlike v Klanju je nabrala vesela družba 3 glđ. 33 nvc.; pri g. Gorup-u na Proseku contra pagat ultimo 3 kron; v Balančevi gostilni na Proseku so darovali: g. čna Balanč 2 kroni, gg. Anton Danen, G. Vrša in brata Štoka po 1 krono; na rojstveni dan našega Izveličarja nabralo se je pri obedu g. Kocjančiča, kjer so zapeli po domače, 2 kroni 40 stot. — Iz puščice v Sokolovi telovadnici 2 glđ. 22 nvc.

Otroški vrtci. Na podlagi dovoljenja ces. namestništva odredil je mestni magistrat tržaški, da se z jutrajšnjim dnem smejo zopet

odpreti vsi tukajšnji javni in zasebni otroški vrti.

Tako so odpreta torej jutri tudi slovenska otroška vrtca v Rojano in na Greti.

Mestni svet tržaški imel je dne 30. m. m. tajno sejo. V isti imenovali so še kiparja prof. Dal Zotto v Benetkah članom odbora za Rossettijev spomenik v Trstu. Imenovanje tehniškega ravnatelja mestne plinarne odložili so na poznejši čas. Okrajnim načelnikom na Proseku imenovali so prositelja Antona Vidussi.

Umrl mestni svetovalec. Predvčerajšnjem umrl je po kratki bolezni dr. Peter Parvanoglú, član mestnega sveta in deželnega zbora tržaškega. Pokojni bil je grškega pokolenja, toda rojen v Trstu. Bil je jako učen mož in zvest pristaš „liberalne“ levice. R. i. p.!

Razprava Jajčić Kravos in drugovi. Jutri ob 9. uri zjutraj boče pred tukajšnjim deželnim sodiščem kazenska razprava proti onim, katere toži c. kr. državno pravdnštvo zaradi izgrediv itd. povodom demonstracije na Velikem trgu dne 12. novembra minolega leta. Izmed zatožencev sta v preiskovalnemu zaporu le Ivan Jajčić in Fran Kravos. O razpravi in nje izidu sporočimo obširneje.

Pro domo. Na uvodnem mestu govorimo o národnem položaju v občē ter o važnejših dogodkih v letu 1894 med primorskimi Slovenci še posebe. Na tem mestu se pa moramo spomniti tudi same sebe, oziroma svojega lista.

Z današnjim dnem nastopil je naš list svoj XX. tečaj. To dejstvo govori že samo ob sebi zadosti glasno o neizogibni potrebi tega lista ne le za tržaške Slovence same, ampak tudi za vso našo javnost.

Iz malih začetkov razvil se je naš list — to je lahko rečemo, ne da bi s tem pregrešili proti dolžni skromnosti — v vrsto uglednejših slovenskih listov, kajti danes moremo zabeležiti zadoščenjem, da ga poštevaljo tudi drugi neslovenski listi.

Zagrešili bi se proti resnici, ako bi hoteli trditi, da na našem listu ni nedostatkov. Seveda jih je in še mnogo; nikdo ne ve in ne čuti tega bolj, kakor ravno mi sami. Toda po vsej pravici smemo pričakovati milostne sodbe o nedostatkih našega lista, ako častiti čitatelji vzamejo blagohotno v poštev skromne naše razmere, ko si ne moremo najeti toliko delavnih sil, kolikor bi jih trebali. Take mile sodbe o nedostatkih smemo pričakovati tem bolj, ker moremo kazati tudi na solčno stran našega lista. Na tej strani vidimo **popolno neodvisnost** in **železno doslednost** v zagovarjanju naših pravic na vse strani — na okolo in na zgoraj — in proti komurskosti.

Program nam ne treba razvijati danes na tem mestu: v tem pogledu so na jasnem naši čestiti čitatelji, ako so pazno prečitali naše članke o shodu zaupnih mož.

Kardinalne točke tega programa so: uvedba popolne enakopravnosti tudi za Slovence v vseh strokah javnega življenja, stroga politiška vzajemnost z drugimi avstro-ogerskimi Slovani, nepremična udanost do vere in dinastije. Podpirati hočemo vsako narodno podjetje, o katerem bodemo sodili, da utegne pospešiti uresničenje ravnokar označenega programa. Dobro vedoči, kako pogubna je odurnost v polemiki z domačimi listi, gledali bodemo posebno na to, da boče ista vsikdar — ako se je že ne bodemo mogli izogniti popolnoma — dostojna, dobrohotna in stvarna. Osornost v polemiki vzbuja ogorčenost, po dobrohotnosti se pa bistrjo pojmi.

Začetkom ravnokar minolega leta storil je naš list velik korak naprej do svoje popolnosti: približali smo se obliki dnevnika. Želeli smo, da z današnjim dnem preosnujemo „Edinost“ v popola dnevnik, toda razne nevshečne razmere prisilile so nas, da ostanemo za sedaj — upamo, da ne za dolgo — pri dosedanji obliki. Nastojali pa bodemo, da tudi v dosedanji obliki popolnimo list, kolikor se boče le dalo, in upamo, da si po blagolaklonjenosti naših častitih čitatelev skoro ustvarimo glasilo, dostojno primorskih Slovencev.

Morálni vspeh našega lista v minolem letu bil je kaj ugoden, kajti število tržaških odjemalčev na drobno se nam je podvojilo. To je vsakako ugodno in nadobudno znamenje, ker priča, da se zanimanje za javne stvari širi bolj in bolj med našim ljudstvom: a le z zanimanja more se izcimiti zavednost in iz zavednosti ona odločnost, ki je neizogibno potrebna v teh kritičnih časih.

Materijalna stran lista seveda ni tako ugodna,

ker so stroški za naš list razmerno jako veliki. In ne smemo zamolčati, da smo le po velikih žrtvah poznanih tržaških rodoljbov — Bog jim plati stotero! — prišli do tega, kar imamo in kar hočemo popolnjevati nepretržno in neutrudno, ako le najdemo zadostne podpore pri naših čestitih naročnikih. Do teh-le se obračamo danes iskreno prošnjo, da nam ostanejo zvesti i v bodoče ter da širijo zanimanje za naš list v krogu prijateljev-somišljenikov.

Uverjeni smo, da ta naš glas ne ostane glas vpjočega v poščavi, kajti odvracati moramo od sebe misel — žaljiva bi bila —, da ne bi sleherni zavedni Slovenec pojml važnosti slovenske postojanke ob bregovih Adrije za ves narod slovensko-hrvatski.

Geslo nam boče torej: po tesni vzajemnosti in bratski ljubavi do zmage!

Vsem našim dopisnikom in sotrudnikom boče izrečena najiskrenejša zahvala na njihovem trudu in se jim udano priporočamo tudi za prihodnje.

Oklenite se torej vsi našega lista kot jedna družina in tej slovenski družini kličemo danes: *Srečno in veselo novo leto!*

Šolska vest. G. čni Mariji Micheli, učiteljici v Rojano, podelila je občinska šolska oblast prvi kvinkvenij.

Iz Trušk nam pišejo: V ponedeljek pred Božičem vtopila se je tu v vodi Rukava 23letna Ana Lovričič, soproga posestnika in kmetovalca Josipa Lovričiča iz Trušk. Sirota bila je po opravlkih v Kopru in vračajoča se domov, zabredla je v vodo. Naslednji dan našli so jo mrtvo v vodi. Žena bila je blizo porodu.

Drzno izzivanje goriških odvetnikov. Zborovanje odvetniške zbornice goriške se je vršilo v nedeljo; da je bila demonstracija proti slovenskemu narodu toliko očitnejša, izbrali so si gospodje mestno dvorano, pred katero so delali častno stražo ognjegasci v polni paradi. — Slovenski odvetniki so nekoliko pomišljali, ali bi se udeležili zborovanja ali ne. Nekateri so bili mnenja, naj demonstrirajo, da se to vprašanje sploh razpravlja v njih sredini, ko je vendar jasno, da se odvetniki nimajo niti vtikati v tako eminežno politiško vprašanje. — Vendar so se naposled udeležili zborovanja trije Slovenci (razun dr. Abrama vsi 3), da se upró nameravanemu drznemu koraku, ki bije v obraz narodni naši časti in po temeljnih zakonih zagotovljenim pravicam.

Zborovanja so se udeležili skoro vsi laški odvetniki, razen nekaterih, ki živé skoro izključno od Slovencev in so se z bali posledic (Izjemo bi utegnil delati edini dr. Frapport). Odlikovali so se posebno štirje židovski odvetniki in oni laški odvetnik (ob enem deželni odbornik), ki je vabil slovenske stranke k sebi s slovensko tablico nad uhomom v svojo pisarno, katero je pa odstranil še le potem, ko ga je rezko očesal neki laški česalj.

Odbor je pripravil neko spomenico, v koji se pritožujejo odvetniki, da slovensčina pridobiva čedalje več tal, kar nasprotuje dosedanji praksi. Laške odvetnike boče v oči že to, da je bilo uloženih v tržiškem okraju, kjer živi okoli 2000 Slovencev, v treh letih celih pet malenkostnih tozb v slov. jeziku; da je bilo pri korminskem sodišču, ki ima pod seboj tretjino slov. prebivalstva, v treh letih 10 slov. uleg. Posebno pa naglašajo spomenica strahovito „krivico“, da se je sploh začela širiti slovensčina od spomladi l. 1894. pri c. kr. okrajnem sodišču v Gorici, da se tu množe slovenski zapisniki, zlasti v zapuščinskih zadevah itd.

Ko je bila prečitana ta spomenica (poročevalec je bil menda dr. Gollob), otvoril predsednik razpravo. Ker se nihče ne oglasi od laške strani, poprosi za besedo dr. Stanič in začne govoriti slovenski. Predsednik dr. Pajer mu ne pusti govoriti slovenski. Prične razpravo, ali se dovoli dr. Staniču, da govori slovenski. Vsi so bili proti temu. Nekdo je celo predlagal, naj se sklene potom nujnosti, da uradni jezik zbornice je edino le laški, a razun tega se drugi jeziki ne trpé. Dr. Stanič ugovarja, da ima pravico govoriti v svojem jeziku, ker ni niti potrebno, da zna laški govoriti. Štirje židje so imeli vsak svoj predlog o laškem uradem jeziku. Konečno se je vršilo glasovanje in vsi laški odvetniki so bili proti temu, da

sme dr. Stanič govoriti slovenski. — Dr. Stanič protestuje proti temu sklepu, zahteva, naj se njegov protest sprejme v zapisnik in pošlje pravosodnemu ministru. Na to pa pravi, da k sreči zna še toliko laški, da jim lahko pové v obraz, kaj misli o tem početju. Odvetniki nimamo pravice, utikati se v take reči. Po zakonu sta oba jezika enakopravna, da se morata enako rabiti pri vseh uradih. V Tolminu se sprejemajo in celo laški rešujejo laške ulege; enake pravice ima slovensčina n. pr. v Červinjanu. — V Korminskem in tržiškem okraju živé tudi Slovenci. V Gorici sami je bilo le uradno naštetih blizu 3700 Slovencev, a okraj je skoro izključno slovenski. Okrajno sodišče je pa za celo deželo, ki ima slovensko večino. Naravno je, da se pri teh uradih slovensčina mora spoštovati vsaj takó, kolikor laščina. — Pa tudi oportuno ni, da bi se odvetniki mešali v te prepire. Kaj hočete doseči s svojo spomenico? Ali mari mislite, da bi ministerstvo zakone spreminjalo radi vas? Ako vam le ukora ne da! Kaj hočete torej doseči? Evo: Posnemati hočete svoje tržaške tovarise in pokazati svoj patrijotizem svojim sobratom onkraj meje (— tu je nastal velik ropot proti govorniku. Enrico Luzzatto je kričal, da treba disciplinarno postopati proti dr. Staniču, a ta ga je po vrednosti zavrnil). — Naposled pa pravi dr. Stanič, da je prav, ker je prišlo do tega čina; zdaj se našemu ljudstvu morebiti vendarle odpró oči, da bo znalo ločiti svoje prave prijatelje in zastopnike od onih gadov (Nemir), ki se pitajo z njegovo krvjo in potem v zahvalo zadirajo svoje strupene zobe v izsesano truplo. (Nejevoljni klici med odvetniki; čifuti se repenčijo posebno srdito). (Konec prih.)

Občno delavsko izobraževalno in prava varujoče in podporno društvo naznanja delavcem vseh strok, da bodo z novim letom predavanja vsak ponedeljek (namesto ob sobotah) od 7. in tri četrt do 9. in pol ure zvečer. Predavanja bodo v prostorih „Del. podp. društva“ (Via Molin piccolo št. 1).

Isto društvo razposlalo je raznim društvom to-le objavo: „Delavsko gibanje in delavsko vprašanje prišlo je poslednja leta na površje; ves svet govori o delavcu, kajti i delavec si želi pouka in zahteva tudi zboljšanje materialnega stanja, hoče doseči tudi politiške pravice s pomočjo občega volilnega prava. I delavec je človek, je avstrijsk državljan; on sme zahtevati, kar mu gre po naravni in Božji pravici.“

Ako drugi napredujejo, mi ne smemo zaostajati; zato je dolžnost tudi tržaških in primorskih delavcev, da se prebudé in organizujejo v svojo lastno korist. V ta namen obstoji v Trstu „Občno delavsko, prava varujoče in podporno društvo“, veljavno za vso Primorsko. Sedež društva je sedaj v ulici Donota, št. 1, II. nadstr.

Odbor naznanja, da je na podlagi društvenih pravil (člen 2) v korist delavskega stanu uvedel redna predavanja. (Predavanja vršijo se, kakor je gori omenjeno. Ur.) Vstop je dovoljen vsakemu poštemu delavcu, četudi ni ud društva.*

Ogenj. Minolo soboto zvečer vžgalo se je senó v skladišču trgovca Antona Seriau-va v ulici Solitario št. 17. Gasilci trudili so se več ur, dokler se jim ni posrečilo udušiti ogenj. Škoda je izdatna; skladišče bilo je zavarovano.

Karol Rosi. oni nesrečnik, katerega je minolo sredo nekdo zavrtno napadel v gostilni, ter ga ubodel z nožem v želoce, umrl je minoli petek okolo 6. ure. Nesrečnik se ni zavedel; po kratkem smrtne boju zaspal je na veke.

„Izginolo“ dekle. Te dni smo sporočili, da je 19letna Angelika Rabaz izginila iz svojega stanovanja, z njo pa je nestalo raznih predmetov, vrednih okolo 11 glđ. Povedali smo takrat tudi, da je dotična žena, pri kateri je bila Rabaz prenočila (Reza Crucian), prijavila tatvino policiji, in da je premeteno dekle pisalo svoji teti dopisnico, v kateri ji javlja, da se gre vtopit v vodnjak, ki je na dvorišču hiše št. 6 v ulici Donota. Policijski organi so prišli res iskat „vtopljenko“, toda našli je niso. Ker je pa Rabaz dobro znala, da jo išče policija zaradi omenjene tatvine, stavila se je minoli petek sama policijskemu ravnateljstvu. Tam so jo zaslislali na zapisnik in jo potem poslali v zapor.

Samomor. Takoj v prvi številki novega letnika prisiljeni smo pričeti s to žalostno rubriko, ki glasno priča o brezverstvu, ki vlada v Trstu. Vrsto nesrečnikov, ki ne poznajo udanosti v voljo božjo, pa danes ne pričinja „nesrečen“ ljubimec ali „nesrečna“ ljubinka, ampak — berač. Predsinočnjem skočil je namreč v veliki kanal postaren, slabo oblečen mož. Mimoprišedši ljudje spravili so truplo sicer kmalo na kopno in je odnesli v bližino lekarno Biasoletto, kamor je prihitel tudi zdravnik z zdravniške postaje, toda nesrečniku ni bilo več pomoči, ker je bil že mrtev. Pri pokojniku našli so novčarko s 43 nvč. in pa nakaznico na juho v mestni ubožnici. Iz te nakaznice razvidelo se je, da je bil pokojnik 64letni berač Valentin Rončelj iz Trsta. Pokojnik se je bil te dni izjavil v raznih žganjarjih, da je sit življenja in da se hoče usmrtiti. Res je izvršil žalostno svojo nakano.

Penesrečen skok. Na praznik sv. Stefana, pod večer, vračal se je 21letni klesar Luka Zidarović iz Sempolaja v družbi raznih svojih prijateljev iz gostilne domov. Družba bila je vinjena in „židane“ volje. Ko je prišla „kompanija“ do zaprečnice ob železnici pod Sempolajem, sinila je Zidaroviću nespametna misel v glavo, da preskoči zagrado. Res je skočil, toda tako nespretno, da je padel in si o padu zlomil levo nogo. Tovariši so ga odnesli na njegov dom, predvečernjem pa so ga pripeljali v tukajšnje bolnišnico.

Káp. V petek zjutraj zadela je na ulici káp 64letno branjevko Josipino Vodopivec. Starka zgrudila se je nema na tlak. Mimoideči ljudje vzdignili so jo, prihiteli stražarji pa so jo odpeljali v bolnišnico.

Peška v sapniku. Kakó krhko je najdragocenejša naše blago, katero nazivljamo „življenje“! Najmanjša, najneznatnejša stvarica more biti vzrok, da je zgubimo. Kdo bi si mislil, da more bučina peška koga umoriti? In vendar se je skoraj dogodil tak slučaj. 10letni Avgust Vičič, stanujoč v ulici delle Sette Fontane, zobal je bučina zrna. Jedna teh pešk zdrsnila mu je v sapnik in nikakor je ni mogel izkašljati. Dečka so odvedli v bolnišnico, toda zdravnik tudi ni zamogel izvleči peške. To nesrečno zrno zagzodilo se je v sapniku takó čvrsto, da nikakor ni mogoče odstraniti je. Otrokovo stanje je sila nevarno; zdravniki namerujejo uporabiti skrajno sredstvo: hočejo fantiču prerezati grlo.

Sodnijsko. 26letna hišina Tereza Pavk iz Mirne Peči pri Rudolfovem služila je nedavno v hotelu „Stefanie“ v Opatiji. Tam je ukradla 4 že rabljene rjuhe, vredne okolo 5 glđ. Ukradeno perilo našli so orožniki pri Pavkini materi. Minoli petek stala je Pavk pred tukajšnjim deželnim sodiščem, zatožena tatvine. Priznala je svoj greh, ker ga tajiti ni mogla. Sodišče jo je obsodilo na dva tedna zapora.

Policijsko. Duinar Anton Celigoj, službojoč pri trgovcu z lesom g. Cavalieriju in stanujoč v hišici sredi dvorišča, na katerem je skladišče lesa omenjene tvrde, prijavil je policijskemu komisarijatu v ulici Scussa, da mu je te dni ukradel neznan tat iz njegovega stanovanja 222 glđ. v gotovem denarju, 2 žepni uri in 3 verižice iz srebra, jedno zlato zapono, par zlatih uhanov in jeden zlat medaljon. Drznost omenjenih tatov — ali tatu — more se spoznati šele, ako se pomisli, da je bil Celigoj ves čas prisoten na dvorišču blizu svojega stanovanja in da se je njegova žena, ki je šla v mesto, mogla vrniti vsak hip. — Stražarji zasačili so v Banah 35letnega kmeta Martina Kušino iz Ban, kateri je bil kakor smo sporočili, v prepiru na Gornji Kjarboli nevarno ranil kmeta Luina. Ranilca dovedli so v Trst v zapor. — 68letnega branjevca Josipa E. iz Moravske zaprli so, ker je v prepiru z nožem ranil žganjarja Franja Knautea. — Tožaka Ivana V. iz Rifemberga zaprli so, ker je pijan razgrajal po mestu. V. bil je že izgnan iz Trsta.

Loterijske številke, izžrebane dne 29. decembra 1894.:

Dunaj	70,	7,	48,	43,	87.
Gradec	41,	65,	84,	88,	74.
Temešvar	78,	37,	47,	72,	65.

Koledar. Danes (1.): Novo leto. Obrozovanje Gospoda. — Jutri (2.): Makarij, opat; Konkordij, muč. — Prvi krajec. —

Solnce izide ob 7. uri 46 min., zatoní ob 4. uri 21 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 2 stop., ob 2 pop. 7-5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Budimpešta 30. Cesar je vsprejel danes razne odlične osebe, med temi tudi patrijarha Brankoviča in bana Khvena Hedervary-a. Njegov Veličanstvo se odpelje jutri zjutraj na Dunaj, a ni znano, kedaj se povrne v Budimpešto.

Algier 30. Dospel je tu sem nadvojvoda Ludovik Salvator ter posejtel cesarico Elizabeto. Cesarica ostavi Algier te dni, ker hoče prepotovati pokrajino Constantine.

Rim 30. Danes je vsprejel papež ruskega odposlanca, kneza Lobanova. Poslednji je izročil papežu pismo carja Nikolaja. Avdi-jencija je trajala 35 minut. Potem je vsprejel papež poslanskega tajnika Budberga. V pogovoru s tem poslednjim se je papež jako kaskavo izjavil o odličnih osebnih svojstvih carja Nikolaja. Obe avdienciji sti bili jako prisrčnega značaja. Državni tajnik Rampolla je izročil Lobanovu v imenu papeža veliki krž reda Pija IX. v briljantih. Državni tajnik Rampolla priredi nočjo slovesen obed na čast knezu Lobanovu, katerega se udeležijo razni kardinalje in diplomatje pri sv. stolici.

Trgovinske bezojavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 655 6-56
Koruzna za jesen 1895 6-87 do 6-89 Oves za spomlad 5-94 -5-96 Ri nova 5-25 -3-35. Koruzna stara 5-50 do 5-70.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6-65-6-60, od 79 kil. f. 6-60 6-65, od 80 kil. f. 6-65-6-70 od 81 kil. f. 6-70-6-75, od 82 kil. f. 6-75-6-80.

Ječmen 6-21-8-10; prosa 6-00-6-60.

Pšenica: Silno ponudba. Popraxe anje omejevo. Trg jako mlačen, cene palajoče. Prošlo se je 10.000 met stot. Vreme: sneg.

Praga. Normalirani staklor za januar f. 11-30, februar f. 11-80. Jako mlačen, vedno padajoče.

Praga. Centrifugal novi, postavljeni v Trst in s carino vred, odpolijatelj precej f. 28-— Jan. mare f. 28. — 28-25 Concasse za januar-mare 23-—

— Cotvorni za januar 29-75. V glavah (sodih) za januar 29-75

Havra. Kava Santos good average za december 88-50, za april 86-25 popustljivo.

Hamburg. Santos good average za december 70-73, mare 69-25, maj 68-—, mirno.

Dunajska borza 31. decembra 1894

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.10	100.5
„ „ „ v srebru	100.10	100.05
Avstrijska renta v zlatu	124.10	124.25
„ „ „ v krovah	98.45	98.45
Kreditno skicje	402.75	402.50
London 10 Let.	124.—	123-90
Napoleoni	9-85	9-86
100 mark	60-77 1/2	60.80 1/2
100 italj. lir	46-30	46-30

„Slovanski Svet“

dosedanja polumesečnik, izhaja v Trstu od novega leta 1895. redno ob petkih kot t e d n i k na 8 velikih straneh s slučajnimi prilogami po 4 strani. „Slov. Svet“ priobčuje politične članke o Slovanih v obče, o Slo-venih posebe, leposlovne spise, kulturne in književne stvari, ki se dostajajo Slovanov, potem zgodovino in pomen cirilo-metodijske cerkve za Slo-ane, občeslovanski literaturni jezik vseh Slovanov, slovansko kulturo in obče kulturne vezi Slovanstva. V vsaki številki prinaša po jedno pesem s slovenskim tekstom v latinici in cirilici p o l e g ruskega izvirnika ali prevoda, potem nekoliko ruskega teksta s tolmačenjem slovarja in slovnice. Hrvatske in srbske pesmi se tiskajo v izvirniku; v hrvatskem jeziku se tiskajo tudi članki, dopisi itd. Leta 1895. se bode razpravljala zlasti metrika jugoslovanske narodne poezije. „Ruske drobtinice“. dopisi, poročila in novice s primernim presojevanjem se vrsté v vsaki št., jednako se navajajo literarna dela in časopisi slovanskih narodov. Važna književna dela se obsežniše naznanjajo. V obče pa se združuje kritika s stališča slovanskega kulturnega programa. Letos imajo interesi slovanskega in slovanskega dijaštva poseben prostor v „Sl. Svetu“. Sprejemajo se tudi inserati.

„Slov. Svet“ stoji za vse leto 5 glđ., za 1/2 l. 2 glđ. 50 kr., za 1/4 l. 1 glđ. 25 kr. Za učitelje, učiteljice in dijake stoji za vse leto 4, za 1/2 l. 2 in za 1/4 l. 1 glđ. Zunan Avstro-Ogrske na leto 6 glđ. 50 kr. Naročnina in inserati se pošiljajo upravnistvu v Trst.

Uredništvo in upravnistvo „Sl. Sv.“ v Trstu.

„Tržaška Hranilnica“

(Casa di Risparmio Triestina)
Sprejemlje denarne uloge v bankov-cih od 50 nč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-12. ure opoldne. Obrestni na knjižico 3%
Plačuje vsak dan od 9-12. ure opoldne. Znoske do 100 glđ. precej, preko 100 do 100; mora se odpovedati 3 dni in zneske preko 1000 glđ pa 5 dni.
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%
Posujuje na drž. papirje avstro-ogorske do 10-0 glđ po 4%
Višje znoske od 1000 do 5 00 glđ. po 5 1/2%
Daje denar proti vknjiženju na posesti v Trstu. Obrestni po dogovoru. 2-24
Trst, dne 5. maja 1894.

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17
se priporoča pred. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monširanc, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posebrim in pozlatim.
Da si zamorajo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavlili. Ilustrovani cenik franco.
Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine franco! 2-24

Otvoritev novega prenočišča in restavracije Al „Moncenisio“

Piazza delle Legna št. 1 in Via Torente.
Podpisani priporočajo slavnemu potovanemu obilstvu svoje popolnoma novo sezidano in elegantno vrelo prenočišče s restavracijo po zmerni ceni in poštenih postrežbi.
So števovanje
A. Tuzzi.

FILIJALKA C. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplačila.
V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2 1/2%
2. 3 1/2% 3-mesečni 3 1/2%
3. 3 1/2% 6. 2 1/2%
4. 3 1/2% 7. 2 1/2%
Za pisma, kakor se morajo izplačati v sodanjih banovcih avstr. velj., stopijo nove obrestne take v krepot s dnem 4. februarja, 8. febru- v r a in odnoso 2. marca t. l. po dotičnih ob javah.
Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti
Nakaznice
Dunaj, Praga, Pošta, Brno, Lvov, Tropavo, Roko kakor za Zagreb, Arad, Bielita, Gablons, Gradec Hermanstadt, Inmost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomue, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — b r e z t r o š k o v .
Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnočanje kuponov 24-22 pri odbitku 1% provizije.
Predumi.
Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odprtjem kredita v London ali Parizu, Ber- linu ali v drugih mestih — provizija po po- godbi.
Na vrednostni obresti po pogodbi.
Vložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zla- ti srebrni denar, inozemski bankovci itd. — pr- pogodbi.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnom cursu.
Trst, 31. januarja 1894. 2 24

LA FILIALE DELLA BANCA UNION TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio-Valute.
a) Accetta versamenti in conto corrente abbuonando l'interesse annuo per banconote 3 % con preavviso di 5 giorni
3 1/2% „ „ „ 12 „
3 3/4% „ „ „ 4 mesi fisso
3 1/2% „ „ „ 8 „
per Napoleoni 2 % con preavviso di 20 giorni
2 1/2% „ „ „ 40 „
2 1/4% „ „ „ 3 mesi
3 „ „ „ 6 „
Il nuovo tasso d'interesse principierà a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione a datore dal 3 Marzo rispettivamente dal 10 Marzo a secondo del relativo preavviso.
b) In banco giro abbuonando il 2 1/2% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a fior. 20.00 — a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. Conferma versamenti in apposito libretto.
c) Conteggia per tutti i versamenti fatti in qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.
Assume per propri correntisti l'incasso dei conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altri principali città; rilascia i loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.
d) S'incarica dall'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divisa nonché del incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso modica provvigione.
e) Procura la bolstura di valori Esteri con la massima sollecitudine ed a condizioni modicissime.
f) Vende le lettere di pegno 4 1/2% e obbligazioni comunali 4% con 5% di premio della Banca Commerciale Ungherese di Pest. Le lettere di pegno 4% della Banca Ipotecaria Ungherese, nonché le obbligazioni comunali 4 1/2% della stessa banca. Le Lettere di Pegno 4 1/2% essenti da imposta della Banca Provinciale Ipotecaria della Croazia e Slavonia in Zagabria.
La Filiale della Banca Union accetta in custodia verso una tenuissima tassa effetti di qualsiasi specie, procura l'incasso del coupon alla scadenza e fa verifica dei toli sorteggiati.
La Filiale della Banca Union Sozi ne morci Trieste s'incarica dell'acquisto della vendita di merci in commissione, accoe da sovvenzioni sopra depositi merzanzio, oppure sopra polizzo di carico.
Trieste, 26. F. brario 1894. 1 12

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-2 v Trstu.
Zavaruje proti požaru, prevozu po suhem, rokah in na morju, proti točli, na življenje v valih kombinacijah.
Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892
Glavnica društva glđ. 4.000.000-
Premijna rezerva zavarovanja na življenje 13.826.846-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju 1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju 49.465.07
Rezerva na razpolaganje 500.000-
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) 348.832-49
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) 243.331-89
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje 500.000-
Občna rezerva dobičkov 1.187.164-84
Urad ravnateljstva:
Via Valdicivo, br. 9 (v lastnoj hiši).

FRIDERIK SIEMENS Dunaj.

Tovarna c. k. priv. aparatov za razsvetljavo in kurjavo.
IX/2. Alsterstrasse 20.
Najnovejša plinova svetiljka za zunanjo razsvetljavo:
Regenerativni plinov solčni gorilec
75 udsttkov ceneji, kak v električne bočne svetiljke, a daje njim jednako svetlobo.
Nadalje za dvorane, delavnice, prodajalnice i. t. d. staroizkušene ventilujoče regenerativne plinove svetiljke ter plinove svetiljke v steklu, katero se morejo rabiti povsod in so pri-erane za v-e slučaje. Uv-dene so po vsem svetu.
Ceniki in proračuni zastoj.
Glavni zastopnik za Trst: HENRIK WAGNER, Via Carintia 4.

Uzoroč zastoj in franco!

azgrejevanje stanovanj,

kakor tudi cerkvā, šol, dvoran, prostorov itd.
Je mogoče le po
Siemens-ovim za gas (plin) prirejenim pečim
ki se lahko ogrejejo brez oglja, brez pepela, brez saji, brez smradu, so najprikladnejše in najzdravje vsled razprostoroče se gorkote!
Najboljša peč kar se destaje moči azgrejevanja ali trpečnosti.
Muogo najboljših priznanj.
FRIDERIK SIEMENS, Dunaj, IX/2
C. kr. priv. tovarna aparatov za razsvetljavo in kurjavo.
ZALOGA V TRSTU PRI TVRDKI
Carl Greinitz Neffen.